№ 192. Środa 24. Sierpnia 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Ofiary na utworzenie korpusu ochotników w obwodzie kołomyjskim (C. d.)

IV. W powiecie *Peczeniżyńskim* złożyli, a mianowicie w Peczeniżynie WW.: Antoni Kratochwil, przełożony c. k. urzędu powiatowego 10zł.; Adolf Jettmar, adjunkt powiatowego urzędu 6zł.; Karol Kokowski, aktuaryusz 5zł.; Michalski, poborca podatkowy 5zł.; Jan Strobuch, kontrolor urzędu podatkowego 5zł.; inni urzędnicy urzędu powiatowego i podatkowego razem 12zł. 20c.: Ignacy Schipaslo, c. k. kameralny administrator 6zł.; tegoż aktuaryusz Krakowiński 1zł.; zaś Józef Pauli, c. k. kameralny nadleśniczy w Mołodiatynie 6zł.; Grzegorz Wielogórski, pensyonowany kapitan-audytor w Peczeniżynie 6zł.; Wiktor Biliński, właściciel części dóbr w Ispasie 5zł. 25c.; Michał Pietrusiewicz, g. k. proboszcz w Peczeniżynie 10zł.; Józefat Kol[illegible]ski, g. k. proboszcz w Myszynie 5zł. 25c.; Pantaleon Węgrzynowicz, proboszcz w Ispasie 10zł. 25c., proboszczowie: Józef Janikowski w Berezowie 6zł. 30c.; Sofron Lewicki w Słobodzie Runguskiej 5zł. 25c.: Jan Drohomirecki w Kosmaczu 5zł. 25c.; Alexander Kałatnicki, dziekan w Stopczałowie 8zł. 40c.; proboszczowie: Jan Dobrzański w Werbiażu 5zł. 25c.; Jan Zarewicz w Kniażdworze 5zł.; Bazyli Słoniewski w Kluczowie wielkim 10zł. 45c.; Kolbay w Jabłonowie 6zł. 30c.; Mikołaj Szlimkiewicz w Akreszorach 4zł. 20c.; Mikołaj Sabath w Tłumaczyku 2zł.; Tadeusz Lewicki w Mołodiatynie 2zł. 10c.: Mikołaj Saurasiewicz, wikaryusz w Peczeniżynie 2zł. 10c.; Józef Sławski, wikaryusz w Kluczowie 2zł. 10c.; Jan Skrzypek, nauczyciel w Kosmaczu 2zł. 10c.; Teodor Lesiewicz, wikaryusz w Berezowie 5zł. 25c.; Tymoteusz Ortyński, kontrolor expozytury w Jabłonowie 2zł. 10c.: Jan Kleski, właściciel dóbr w Werbiażu 20zł.; Józef Bogowski, właściciel części dóbr w Ispasie 5zł.; żydowska gmina w Peczeniżynie 80zł. 35c.; żydowska gmina w Jabłonowie 60zł.; rabin w Peczyniżynie 6zł.; żydzi w Peczyniżynie 17zł. 5c.; zaś 23 wójtów powiatu 89zł. 16c.; Dawid Krinitz, dzierżawca dóbr w Werbiażu 5zł. 25c.; Mikołaj Symszysz w Berezowie 5zł. 25c. Razem 455zł. 41c. austr. waluty. (C. d. n.)

Wiedeń, 21. sierpnia. Dnia 20. sierpnia 1859 wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XLIV. zeszyt Dziennika praw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 149. Rozporządzenie ministeryum finansów z dnia 8. sierpnia 1859 r., ważne w Siedmiogrodzie, względem cła od paliwa i zwyczajnego budulca transportowanego lądem wzdłuż granicy w pobliżu Rothenthurm i Tomos.

Nr. 150. Rozporządzenie ministra oświecenia i publicznych nauk z dnia 8. sierpnia 1859 r. z obwieszczeniem zmiany w postanowieniach zawartych w najwyższem własnoręcznem pismie z dnia 9. grudnia 1854 r. (Dzien. ust. państ. nr. 315), względem niemieckiego języka, który z wyjątkiem Lombardo-weneckiego królestwa zaprowadzony jest we wszystkich gimnazyach jako język naukowy.

Nr. 151. Rozporządzenie ministeryum sprawiedliwości z dnia 12go sierpnia 1859 r.; ważne w Siedmiogrodzie, które w skutek najwyższego upoważnienia z dnia 22. lipca 1859 roku objaśnia §. 12. cesarskiego patentu z dnia 29. maja 1853 Dz. ust. pań. nr. 100, względem utrzymanego prawa wspólnego dobra dla małżonków saskiej narodowości w Siedmiogrodzie.

Nr. 152. Rozporządzenie ministeryum finansów z dnia 12. sierpnia 1859 r., ważne we wszystkich krajach koronnych, względem celnej linii wzdłuż Lombardyi z Lazise do Peschiery.

Sprawy krajowe.

(Mianowania. — Rozporządzenie ministeryum oświecenia. — Adresy na przesyłkach pocztowych. — Rozporządzenie celne.)

Wiedeń, 22. sierpnia. Jego c. k. Apost. Mość mianował najłaskawiej sekretarza przy Namiestnictwie i referenta przy komisyi uwolnienia od ciężarów gruntowych we Lwowie Alexandra *Summera* radźcą Namiestnictwa *extra statum* we lwowskim okręgu administracyjnym z pozostawieniem go przy teraźniejszej czynności urzędowej.

— Minister spraw wewnętrznych mianował koncepistę w ministeryum spraw wewnętrznych Józefa *Ettmayer-Adelsburga* sekretarzem Namiestnictwa w Krakowie.

— Z doświadczenia wiadomo, jak łatwo wystawione są na stratę pieniądze i inne kosztowne posyłki, zaopatrzone tylko w adresy przylepione, gdyż adres można łatwo odlepić, pakunek tam, gdzie był adres, otworzyć, a po kradzieży zakryć przylepieniem na nowo adresu.

Wysokie c. k. ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych było przeto spowodowane rozporządzić, ażeby jak już przepisano względem posyłek złota dekretem dawniejszej powszechnej kamery nadwornej z 1. maja 1840, na wszystkich posyłkach pieniędzy, banknotów i innych papierów przedstawiających pieniądze, następnie na posyłkach monet, klejnotów i kamieni drogich, bądź są zapakowane w papier zwyczajny, bądź w ceratę w workach, beczułkach albo skrzynkach, był adres napisany bezpośrednio na pakunku posyłki.

Jeżeli pakunek owity jest w ceratę, potrzeba szorstką stronę na zewnątrz obrócić. Odbierające urzęda pocztowe nie mają na przyszłość przyjmować posyłki z adresem przylepianym. Publiczność należy o tem zawiadomić publicznym plakatem na budynkach pocztowych itd. z tym dodatkiem. że unikanie ile możności adresów przylepianych także przy innych posyłkach jest pożądane.

Niniejsze rozporządzenie nie ma na teraz zastosowania do posyłek, które z zagranicy przychodzą.

— *Lit. kor. austr* pisze: Wczorajszy „Dziennik ustaw państwa“ zawiera uwagi godne rozporządzenie c. k. ministeryum oświecenia tej treści, że przy gimnazyach w okolicach, gdzie przeważna część ludności mówi innym niż niemieckim językiem, odstąpić należy od reguły powszechnej wyrzeczonej w najw. pismie własnoręcznem z 9. grudnia 1854, według którego język naukowy w wyższych klasach gimnazyalnych wszędzie ma być głównie niemiecki. i że stanowienie o środkach naukowych (dydaktycznych), od tych ma zależeć, którym poruczono staranie o gimnazyum z uwzględnieniem, że każdy jest obowiązanym do nauczenia się języka niemieckiego, by po ukończeniu gimnazyum wszyscy umieli pisać i mówić po niemiecku, ćwicząc się w nim przez wszystkie klasy. Natomiast utrzymane być ma i nadal rozporządzenie, że znajomość języka niemieckiego i łatwość w poprawnem użyciu mowy tej udowodniona być ma dostatecznie na pisemnym i ustnym egzaminie dojrzałości, i że przeto stwierdzona być powinna tak przy egzaminie z tego przedmiotu, jak i przy egzaminie z innych przedmiotów naukowych.

Odtąd więc ustać mają w mocy obowiązującej także i te przepisy rozporządzenia z 1. stycznia 1855 załatwiające stosunki językowe w gimnazyach na Węgrzech, w Kroacyi, Sławonii, w Siedmiogrodzie i w województwie Serbskiem razem z banatem Temeskim, które nie zgadzają się z rozporządzeniami rzeczonemi.

— *Lit. koresp. austr.* pisze: Według istnących przepisów celnych należy przesyłki podlegające ocleniu i oddane na poczcie do dalszego ich transportu, a mianowicie tak zwane przekazy kupieckie przeznaczone bądź to do przywozu, lub do przewozu, odstawiać każdą razą do komory celnej oznaczonej w urzędowym bolecie celnym. a to dla przeprowadzenia tam zupełnego urzędowania co do opłaty należytości. Takie więc przesyłki mają c. k. urzęda pocztowe w moc rozporządzenia dawniejszej nadwornej administracyi pocztowej z 4. stycznia 1841 odsyłać każdą razą do miejsca przeznaczonego na uskutecznienie czynności oclenia urzędowego. a c. k. ministeryum handlu poleciło odnoszącym się urzędom pocztowym czuwać nad tem, by przepisy administracyjne zostały zachowane, a przesyłki w takim wypadku, gdyby nie były złożone wprzód w przynależnym urzędzie celnym. a co w bolecie celnym powinno być potwierdzone, odstawione były przed ich wydaniem właścicielowi do komory celnej, gdyż w razie przeciwnym odnoszący się urząd pocztowy albo sam, lub według zachodzących stosunków

wspólnie z tymi urzędnikami i służbowymi, którzy mylnie przesyłkę wciągnęli, i tym sposobem dali powód do uszczuplenia przychodów celnych, pociągnięty będzie do odpowiedzialności i zwrotu przypadającej w tej mierze należytości celnej.

Ameryka.

(Zarysy mexykańsko-amerykańskiego traktatu.)

Halifax, 29go lipca. Z Washingtonu donoszą do *New-York Times*, że główne zarysy mexykańsko-amerykańskiego traktatu, który przesłał poseł Stanów zjednoczonych w Mexyku, są następujące: 1) Prawo drogowe przez państwa północne między Rio Grande i odnogą kalifornеńską tudzież rękojmia obrony i bezpieczeństwa gościńców. 2) Prawo drogowe i przywileje przewozu zabezpieczają się towarzystwu amerykańskiemu, które zajmuje cieśninę Tehuantepek. 3) Przywilej zakładać składy towarów na ostatecznych punktach różnych gościńców przewozowych. 4) Prawo przeprawiać po tych gościńcach wojsko i amunicyę i wysyłać wojsko na obronę tych gościńców, jeżeliby Mexyk nie dopełnił swej powinności. 5) Wolny wstęp i przewóz towarów obywateli amerykańskich w Aryzonie przez porty odnogi kalifornеńskiej i przez Sonorę. 6) Zupełna wolność religijna w całej republice Mexyku. 7) Jeden artykuł wyraża, że rząd mexykański gotowy jest przystać na pewien rodzaj protektoratu Stanów zjednoczonych w formie zaczepnego i odpornego przymierza.

Hiszpania.

(Stan zdrowia.)

Madryt, 12go sierpnia. Panująca choroba w Murzyi, co wzniecała tak wielkie obawy, znikła prawie zupełnie. Ale słychać, że na niektórych okrętach w Corunie wydarzyły się wypadki żółtej febry. Wiadomości z Puerto Rico donoszą nawet o kilku wypadkach czarnych wymiotów.

Anglia.

(Wiadomości bieżące.)

Londyn, 18. sierpnia. *Daily News* porównywa francuskie a angielskie rządowe warsztaty okrętowe, doki, kotliny i wojenne okręta: Francuzi mają większe kotliny niż Anglia; mają więcej warsztatów okrętowych ale zawsze jeszcze o 200 wojennych parostatków mniej niż Anglicy. W teraźniejszej chwili zaś zbudowali więcej wojennych okrętów niż Anglia; w ostatnich 10 latach wydali na swoje wojenne porta więcej pieniędzy niż Anglia, teraz budują 72 wielkich transportowych parostatków i — co najważniejsze a [illegible] Anglii zbywa zupełnie, mają odpowiedni i doświadczony system konskrypcyjny. „To są stosunki, pisze *Daily News*, które mimo naszego zamiłowania do pokoju zmuszają nas wydawać więcej pieniędzy niż dotąd na powiększenie naszej floty i zaopatrzenie się w załogi.“ Już raport wydziału ustanowionego uchwałą parlamentu, kończy się następującemi słowy: „Postęp, jaki Francya uczyniła i uczynić zamierza w utworzeniu parowej floty, powinien służyć za skazówkę przy wyznaczeniu przyszłego budżetu floty.“

Między rozmaitemi bilami przyjętemi ku końcu sesyi, a które otrzymały królewską sankcyę, znajduje się także bil, który zezwala pensyonowanym dyplomatom zasiadać w izbie niższej. Dokument opiewa, że dyplomata pobierający pensyę od rządu nie traci prawa zasiadać w izbie niższej.

Francya.

(Szczegóły amnestyi. — Zakład cesarski sierót.)

Paryż, 18. sierpnia. *Monitor* dzisiejszy ogłasza cesarski dekret, który puszcza w niepamięć wszystkie upomnienia udzielane francuskim dziennikom w kraju jako też i wychodzącym w koloniach. Urzędowy dziennik mówi dalej, że minister spraw wewnętrznych, porozumiawszy się z ministrami spraw zewnętrznych, Algeryi i kolonii, wydał rozporządzenia potrzebne do niezwłocznego wykonania zupełnej amnestyi, nadanej dekretem Cesarza. Dziewięćset dwudziestu i dwóch wojskowych ułaskawiono zupełnie albo zmniejszono im kary.

— Statek „Dordogne“ przywiózł wiadomości z zatoki Turo z dnia 28. maja, że jeden z mandarynów Cesarza Anamu przybył do obozu Francuzów, i że dnia 26. rozpoczął w jednym z neutralnych domów konferencyę z admirałem Rigault de Genouilly. W skutek tych konferencyi zawarty zostanie pokój, jak mówią, pod następującemi warunkami: wolne wyznanie katolickiej wiary w całem cesarstwie Anamu; potwierdzenie terytoryalnego odstąpienia umówionego między Cesarzem Gya-Long a Francyą za panowania Ludwika XVI; traktat handlu i przymierza między Francyą a Anamem.

— *Monitor* ogłasza trzeci roczny raport zakładu sierót, fundacyi cesarskiego księcia; ten zakład posiada wielką wziętość w całej Francyi, dlatego umieszcza sieroty po familiach, i tym sposobem przysposabia im ojca i matkę. Instytut, jak wiadomo, założony został dnia 16. marca 1856 r. Od 15. sierpnia 1858 do 15. sierpnia 1859 roku wpłynęło na tę fundacyę 159.561 franków 68 cent. do czego przyczyniły się szkoły elementarne, licea i urzędnicy uniwersytetu składkami w kwocie 93.329 fr. 79 cent.; na zakład sierót fundacyi cesarskiego księcia, otworzono subskrypcye także i w Algeryi i wszędzie gdzie są stacye francuskie a nawet w Szanghai. Pułkownik artyleryi Collinet zapisał na ten zakład 30.000.000 fr. Dotąd przyjęto 227 wychowańców. Z tych odpadło 9 umarłych, 5 wykluczonych i 8, którzy już pokończyli nauki, w ogóle zatem 22. tak że teraz znajduje się w zakładzie 205 dzieci, na które upłynionego roku wydano w ogóle 42.560 fr.; każde z dzieci zatem kosztowało ostatniego roku w przecięciu 207 fr. Za sieroty poruczane obcym familiom płaci zakład 230 franków. Niektóre familie jednak niebiorą żadnego wsparcia albo bardzo tylko małe; ztąd powstaje zmniejszenie przeciętnych wydatków za wszystkie dzieci z 230 na 207 franków. Najmłodszy z wychowańców liczy 2 a najstarszy 18 lat. Zakład stara się nie tylko o wychowanie i udzielanie nauk szkolnych ale także o wyuczenie rzemiosła i właśnie teraz zawarł 76 kontraktów z rozmaitemi rzemieślnikami.

Belgia.

(Posiedzenie deputowanych.)

Izba deputowanych rozpoczęła dalsze swe obrady dnia 16go b. m. Po odrzuceniu wniosku względem odroczenia rozpraw odnoszących się do ustawy antwerpskiej aż do ukończenia śledztwa w sprawie wyborów w Löwen, rozpoczął minister wojny, jenerał *Chazal* rozprawy przemową kilkogodzinną. Przemowa ta zabrała wszystek czas posiedzenia tego, a przecież wyłożył minister w niej dopiero historyczną część przedmiotu w ogólności, zastrzegając sobie dalsze wyjaśnienia szczegółów na dzień jutrzejszy. Przytoczył z wielką dokładnością i znajomością rzeczy przyczyny, jakie spowodowały umiejętność wojenną do skoncentrowania obrony mianowicie mniejszych krain w jednym punkcie głównym, miasto rozdrobnienia sił zbrojnych dla obrony miejsc wielu.

Minister zbijał ten przesąd, jakoby Antwerpia służyć powinna tylko na wygodny przytułek dla armii, i jakoby armia chciała zaraz za pierwszym najazdem wystawić kraj na łup nieprzyjacielowi, a sama chować się po za murami, jakie teraz mają być wzniesione. Wyjaśnił i to, do czego właściwie wzniesiony być ma obóz obwarowany, i że tylko na wypadek bitwy przegranej służyć powinien na miejsce zebrania się wojska i na bezpieczny przytułek. Okazał następnie, że po oderwaniu się Belgii od Holandyi zniszczony został system obronny Belgii obliczony głównie na obronę przeciw Francyi. Korzyści, jakie nastręczają się właśnie z obwarowania Antwerpii, nie wynikają bynajmniej z geograficznego jej położenia; ważne są jednak z tej miary, że twierdza ta przeznaczona jest jedynie tylko do działań odpornych, a nigdy do zaczepnych, wyjąwszy tylko może przeciw Angiii. Lecz i to należy za żart niewinny uważać.

Holandya.

(Doniesienia z kolonii zamorskich.)

Haga, 12. sierpnia. Wczoraj wieczorem otrzymano z Indyów, a mianowicie z tamtejszych posiadłości należących do Holandyi wiadomości sięgające po dzień 23. czerwca. Wiadomo więc teraz, że w głównem miejscu Bandiermassin przywrócono zupełny już pokój, a prócz tego pochwycono środki potrzebne dla odparcia wszelkiej napaści zewnętrznej. Rokoszanie krajowi pościgali malkontentów ze wszystkich dystryktów i usiłowali przeciąć komunikacye między Pengaronem i Bandiermassin. — Z wykazów sporządzonych okazało się, że podczas powstania zamordowano 33 Europejczyków, lecz 34 powiodło się ocalić, a były to po większej części kobiety i dzieci. — W Macharabanie obawiano się ciągle napadu Toemenggoeng'a Soeroe Patti, który wspólnie z przewódzcą ludności w Benoewa Lima Djalilem z Amontei, zamierza poprowadzić kilka tysięcy zbrojnych pod Mazabahan, miejsce to zburzyć, a następnie uderzyć na miasto główne. Przybycie królewskiego paropływu wojennego „Celebes“ uspokoiło posiadaczy majętniejszych, którzy chcieli już wynosić się z całem swem mieniem do Bandiermassinu. — W ogóle zaczyna się już uśmierzać powstanie na Borneo, a nawet utrzymują, że rokosz wzniecili tylko awanturnicy i przybysze z całego świata z małym tylko udziałem krajowców. — Z Boni donoszą o dobrowolnem ustąpieniu Królowej, i że jednego z wodzów wojskowych ogłoszono królem.

Włochy.

(Wysłużeni austryaccy żołnierze. — Garybaldi. — Posiedzenia rządów rewolucyjnych. — Bunty na okrętach angielskich. — Wiadomości bieżące. — Prezydyum rady państwa.)

Sardyńska komenda wojskowa w Medyolanie wezwała wszystkich mieszkańców Lombardyi, którzy służyli w armii austryackiej, a teraz znajdują się w kraju rodzinnym i urodzili się po roku 1830, by się zgłosili u komendanta wojskowego swojej prowincyi, poczem przeznaczeni będą do różnych oddziałów wojskowych.

Z Brescii donoszą, że rozporządzenie to sprawiło przykre wrażenie po wsiach. Oprócz tego użalają się na coraz większe niebezpieczeństwo dla podróżnych. Zbiegi wojskowi tułają się po kraju i dopuszczają się różnych zdrożności.

— Garybaldi „widział się być zmuszony do wystąpienia jak na teraz ze służby wojskowej“, i o czem oznajmia przy złożeniu komendy swej w rozkazie dziennym. Upomina wojska, by się do służby wojskowej należycie zaprawiali i tym sposobem „usposobili się na dzielnych żołnierzy mogących stawić czoło nieprzyjacielowi.“ Dnia 13. b. m. odpłynął z Genuy w towarzystwie dwóch oficerów i adwokata Malenchini wysłanego doń od teraźniejszej władzy toskańskiej — do Liwurny, gdzie zapewne już stanął. Według doniesienia dzienników sardyńskich objął Garybaldi dowództwo nad całą siłą zbrojną Włoch środkowych.

— Na posiedzeniu rewolucyjnego narodowego zgromadzenia z dnia 16. b. m. w Toskanii odczytano wniosek względem wcielenia kraju do królestwa Sardynii.

Morning Herald z dnia 17. b. m. pisze:

„Co do tajnych podburzeń, które doprowadziły do istniejącej teraz w księstwach anarchyi, można powiedzieć, że duch ludności w znacznej części potrzebuje tylko dzielnej otuchy moralnej, ażeby przeciw inwazyi rewolucyjnego stronnictwa wystąpił otwarcie; ta inwazya jednak nabiera moralnego poparcia i siły u naszych własnych ministrów.“

Rewolucyjne zgromadzenie narodowe w Modenie, zebrało się po raz pierwszy dnia 17. b. m. Dyktator Farini, wyłuszczywszy najpierwej w sposobie poglądu całą przeszłość, przelał swoją władzę dyktatorską na zgromadzenie. Zgromadzenie uchwaliło dziękczynny adres do Cesarza Napoleona.

— Z Turynu donoszą pod dniem 15. b. m., że 5 francuskich kanonierskich łodzi na jeziorze Garda, zostawiono Sardynii w upominku; z rozkazu Króla udał się jenerał La Marmora do Desenzano po odebranie tego upominku.

Florencya, 16. sierpnia. Narodowe zgromadzenie uchwaliło, wystawić w sali posiedzenia popiersia Napoleona III. i Wiktora Emanuela.

— Garybaldemu o którego przybyciu do Liwurny donosiły już dzienniki, towarzyszy pułkownik Medici. Narodowe zgromadzenie wysłało na przeciw jenerałowi, deputowanego Malenchini aż do Liwurny. *Corriere Mercantile* z dnia 15. sierpnia donosi, że Garybaldi mianowany został naczelnym wodzem ligi włoskiej.

— W Marsylii otrzymano dnia 16. sierpnia wiadomość, że do Liwurny zawinęło sześć angielskich wojennych okrętów, że na angielskim okręcie admiralskim zaszły zaburzenia a buntowników oddano pod sąd wojenny. Bliższe szczegóły dotąd nienadeszły. Depesza z Neapolu z dnia 13. sierpnia do *Nord* jak się zdaje odnosi się do tych zajść i opiewa: „Między załogą angielskich okrętów wojennych przed Neapolem zaszły wielkie zaburzenia; na admiralskim okręcie wybuchł bunt. Między majtkami a wojskiem marynarki przyszło do walki. Eskadra odpłynęła na otwarte morze. Podobne wypadki wydarzyły się już w Malcie.“

— Według *Piceno* dziennika wychodzącego w Ankonie, nadchodzą do Bononii piemonckie wojska małymi oddziałami.

O ustąpieniu Jego Eminencyi kardynała sekretarza państwa z prezydencyi rady państwa piszą z Rzymu:

„Na mocy artykułu II. w edykcie z dnia 10. września 1850 roku miało być poruczone każdoczesnemu kardynałowi sekretarzowi państwa nie tylko prezydyum w radzie ministeryalnej ale także i prezydencya rady państwa: przyczynę w nadawaniu podwójnego urzędu tłumaczono tem, że kardynał sekretarz państwa reprezentował Ojca świętego w sprawach świeckich jako kardynał wikaryusz w sprawach duchownych. Na to skupienie występowano jednak z zarzutami, a między innemi, że jest niestosownem, ażeby minister prezydent przedkładał radzie państwa ustawy pod obrady, a potem zasiadał przy tych obradach w charakterze prezydującego. Dla zapobieżenia temu zarzutowi postanowił Ojciec święty poruczyć prezydyum rady państwa kardynałowi innemu.

Niemce.

(Rosya nie przyjmuje kolonistów. — Pogłoska o deportowaniu aresztantów.)

Gdańsk, 15. sierpnia. *Danz. Ztg.* pisze: Pruski jeneralny konzulat w Warszawie donosi do prezydyum prowincyi pruskiej, że rosyjski rząd nie może przyjąć propozycyi względem przypuszczania kolonistów do Rosyi, gdyż według ustawy z 1810 roku nie mogą być przyjmowani do Rosyi żadni koloniści a cesarski ukaz z dnia 10. maja 1848 roku zakazuje powtórnie nie przypuszczać żadnych kolonistów do żadnej prowincyi rosyjskiego Cesarstwa.

— *Königsb. Hand. Ztg.* donosi, że rząd przyjął znowu zaniechany od niejakiego czasu plan deportować zbrodniarzy skazanych na dłuższy czas aresztu. Dziennik ten mówi:

„Dyrekcya karnego zakładu nad Renem otrzymała rozkaz przedłożyć spis wszystkich tych aresztantów, którzy jeszcze przeszło dziesięć lat mają zostawać w więzieniu i których budowa fizyczna może znieść dłuższą podróż morską. Mówią, ze rząd holenderski oświadczył swą gotowość odstąpić kawał kraju na założenie kolonii.“

Neue Pr. Ztg. nadmienia w tym względzie, że w wyższych kołach nie wiedzą wcale o takiej intencyi rządu, azatem ani o odnośnych układach z rządem holenderskim.

Rosya.

(Towarzystwo handlowe.)

Petersburg, 11. sierpnia. Nowo koncesyonowane towarzystwo handlowe i bankowe otrzymało pozwolenie na wszelkie rodzaje spraw pieniężnych, na handlowe i przemysłowe przedsiębierstwa, fabryki i górnictwo. Oprócz głównego kantoru w Petersburgu będą zaprowadzone kantory filialne w Moskwie, Rydze, Warszawie, Odesie, Taganrogu i w niektórych znaczniejszych portach rzecznych i miastach targowych. Sprawami będzie zawiadywać rada i dyrekcya. Rada składa się z 25 członków, z których 5 muszą być Rosyanie, zastępcami drugich mogą być albo poddani rosyjscy, albo osoby, które ciągle mieszkają w Rosyi. Dyrekcya składa się z pięciu osób, z których dwie, muszą być poddani rosyjscy. Główny kantor towarzystwa w Petersburgu będzie szkołą wzorową wykształcania młodych ludzi, którzy poźniej w sprawach towarzystwa po całej Rosyi się rozszerzą.

Księstwa Naddunajskie.

(Uchwała komisyi w Fokszanach. — Stan rzeczy obecny.)

Do *Pesther Lloyd* piszą z Bukaresztu pod dniem 12. sierpnia, że centralna komisya w Fokszanach uchwaliła zupełną unię pod rządem dziedzicznej dynastyi z europejskiej familii książęcej i że o tej uchwale zawiadomiła pułkownika Kuzę, przyczem odwołała się do powszechnie wyrażonego życzenia narodu i do własnej deklaracyi Kuzy gdy był wybrany w Jasach.

— *Journal de Constantinople* z dnia 3. b. m. ogłosił protestacyę założoną od znacznej liczby bojarów, właścicieli gruntowych, kupców i innych osób znakomitych, a to tak przeciw teraźniejszemu stanowi rzeczy w księstwach Naddunajskich, jak i przeciw osobie Alexandra Kuzy. „Czyli dokument taki podpisano rzeczywiście“ — pisze między innemi *Bukarest. Deut. Ztg.* — wkrótce to się pokaże; zdaje się jednak, że w sprawach publicznych przyjdzie już wkrótce do przesilenia.

Słychać przy tem także i o zmianie ministerstwa; ministrem spraw zewnętrznych oznaczają Jana Bratianu młodszego; ministrem spraw wewnętrznych K. A. Rosetti; oświecenia W. Boeresku, a ministrem sprawiedliwości Bosianu. Są to główni przywódzcy teraźniejszego stronnictwa liberalnego. Każdy, komu tylko zależy na zachowaniu, dobra publicznego, przystaje wprawdzie i na to, lecz mówi otwarcie: „Dobrze by to było, lecz cóż wtenczas, jeśli i ci mężowie niezdołają złego uchylić i stronnictw pogodzić; jakże w takim razie złożyć nowe ministeryum?“

Turcya.

(Dekoracya Sułtanowi. — Synod biskupi. — Wiadomości bieżące.)

Sułtan otrzymał od Cesarza Rosyi order ś. Jędrzeja w drogie kamieni wysadzany. Nadzwyczajny rosyjski poseł książę Łabanów wręczył Sułtanowi tę dekoracyę.

— Dnia 12. b. m. miał być Sułtan w pobliżu Konstantynopola na manewrach 25.000 wojska swego.

— Jego Excelencya c. k. internuncyusz baron Prokesch Osten był dnia 8. b. m. z wizytą u francuskiego posła p. Thouvenel i miał dłuższą u niego konferencyę.

— Według 2 i 3 artykułu Hat-Humayum nie wolno odtąd pobierać naczelnikom religijnych stowarzyszeń w Turcyi żadnych kościelnych czynszów gruntowych, za to jednak zostaną im wyznaczone stałe dochody. Turecki rząd jak wiadomo zwołał dla uregulowania tej sprawy synod, przyczem objawiły się a głównie między greckiem duchowieństwem tak wielkie nieporozumienia, że patryarcha Konstantynopola podał się do dymisyi, której jednak nieprzyjął rząd Sułtana. Nadto powstały nowe zawikłania i z rozkazu Sułtana wracać musiało sześciu biskupów do swoich dyecezyi. Dygnitarze dotknięci tą uchwałą, zaprotestowali przeciw temu, ogłosili ją nieważną, a legalizowane kopie swoich protestów wysłać chcą do Petersburga i Aten. *Journal de Constantinople* utrzymuje, że tym sposobem nieosiągną u tych dworów żadnego skutku.

Azya.

(Pogrzeb gubernatora Yeh.)

Zwłoki byłego gubernatora jeneralnego Yeh (w Indyach) odebrali w Kantonie urzędnicy chińscy z wielkiem uszanowaniem, a temsamem złożyli najlepszy dowód, że pochwalają zupełnie postępowanie zmarłego nieżyczliwe cudzoziemcom. Zwłoki złożone w trzech trumnach, z których jedna była z ołowiu, druga z cynku a trzecia z drzewa trakowego, umieszczono w trumnie chińskiej wielkich rozmiarów. Trumna ta była 7 stóp długa, 2 stopy głęboka i bogato ozdobiona. Zwłoki przyobleczono mundurem i obwinięto prócz tego kosztownemi materyami jedwabnemi z przydatkiem rozmaitych przyborów przepisanych obrzadkiem chińskim. — Pogrzeb zmarłego gubernatora Pikweih odbył się w Kantonie dnia 27. maja, a nieco później nadeszło z Pekinu mianowanie dla niego, że jest jeneralnym gubernatorem obojga prowincyi Kwang.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Zuryk, 20. sierpnia. Na bankiecie na cześć Jego Mości Cesarza austryackiego powiedział hrabia Colloredo: Obecność wszystkich pełnomocników świadczy, że dzieło pokoju się powiedzie.

Bruxela, 20. sierpnia. Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych przyjęto projekt względem obwarowania Antwerpii 57 głosami przeciw 42; siedmiu deputowanych wstrzymało się od głosowania.

Florencya, 20. sierpnia. Rewolucyjne zgromadzenie narodowe wotowało dziś jednogłośnie przyłączenie do Piemontu.

Bononia, 19. sierpnia. Uwięziono tu znanych Mazzinistów Wojciecha Mario i Miss White.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 23. sierpnia. Na wczorajszy targ przypędzono z Gołogór 2 stada bydła rzeźnego po 12 i 13 sztuk, ze Stryja 10, z Strzelisk 8, z Rozdołu 3 stada po 12, 14 i 9 sztuk, z Mi-

kołajowa 10, z Bóbrki 5 stad po 19, 16, 10, 10 i 6 sztuk, z Dawidowa 24 wołów a z Rozdołu 71 krów. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 65 wołów i 71 krów na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 300 ℔ mięsa i 30 ℔ łoju, 52 zł. 50 c.; sztuka zaś, którą szacowano na 350 ℔ mięsa i 46 ℔ łoju, kosztowała 63 zł. 50 c.; krowę ważącą 270 ℔ mięsa i 36 ℔ łoju, sprzedawano po 44 zł. 87 c.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. sierpnia.

Hotel rosyjski: PP. Lencewicz Erazm, z Zadwórza. — Bernatowicz Aleks., z Krakowa.

Hotel europejski: Czajkowski Mik, z Dusanowa. — Croisse Ludwik, z Korzelowa.

Hotel Langa: Schmidt Aug, c. k. podpor., z Przemyśla. — Keller Rud., c. k. rotmistrz, z Brzeżan.

Hotel Kuhna: Dembowski Leon, z Jankowicz. — Terlecki Kajetan, z Kiselowiec.

Zajazd podolski: Bieniecki Karol, z Koziny.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. sierpnia.

PP. Komorowski Aug., ces. ros. podpulk., do Franzensbadu. — Jost Jan., c. k. radca ekonomii, do Bolechowa. — Lityński Fel., do Krechowa. — Budziński Leon, do Kobelnicy. — Hr. Tarnawski Marcin, na Wołyń. — Hr. Wodzicki Kaź., do Krakowa. — Wysocki Flor., do Hrehorowa. — Malczewski Józef, do Markuszowa. — Jaruntowski Ant., do Jabłonki. — Schäfer Edward, c. k. przełożony obwod., do Glinian.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. sierpnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	324 05	+ 16 0°	80.6	połudn.	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	324.53	+ 12 4°	89 1	północny	„	deszcz
10 god. wiecz.	324.78	+ 11 6°	94 4	zachodni	„	„

Ilość deszczu 3.‴72.

Kurs lwowski.

Dnia 23 sierpnia

		gotówką		towarem	
		zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	49	5	65
Dukat cesarski	„ „	5	56	5	60
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	43	9	57
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	82	1	87
Talar pruski	„ „	1	75	1	80
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	82	—	82	83
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	73	57	74	42
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	73	—	78	90

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 23 sierpnia	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . wal. austr.	82	25
„ przedał „ „ 100 po	—	—
„ dawał „ „ 100	—	—
„ żądał „ „ 100	83	—
Wartość kupona od 100 złr.	—	60⅔

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 23. sierpnia

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 79.10. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 74.25; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po 2½% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —.—; z r. 1839 za 100 zł. —.—. z roku 1854 za 100 zł. —.—. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po 2½% za 100 zł. —.—; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu —.—; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1869 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 894 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 214 —; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —.—; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 zlr. m. k. —.—; lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr —.—.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—.; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —.—; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 101.25. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. —.—. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —.—. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko —.—. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich — —. Londyn za 10 funtów szterl. 113.10. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. —. . Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5 57, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

KRONIKA.

Ofiary na rannionych żołnierzy, z prowincyi.

Ofiarowały się przyjąć bezpłatnie na mieszkanie i pielęgnowanie: Tarnopolska gmina miejska 30 rannych żołnierzy; gmina powiatu tarnopolskiego 6 należących do gminy, chrześciańska gmina Trembowelska 10, gmina Mikulińce i kilka innych na trzy miesiące 8, a Maurycy Kräuterblüth, chirurg w Mikulińcach zobowiązał się leczyć tych 8 rannych bezpłatnie. Małżonka przełożonego powiatowego w Zbarażu Stieber przyjmuje 1, przełożony gminy w Zbarażu Piepes 1, przełożony OO. Bernadynów w Zbarażu 2, zbarascy mieszkańce: Łoziński 2, Antoni Kolnida 1, zbaraski kahał 4, właściciele i dzierzawcy dóbr i gminy zbaraskiego powiatu 18, razem zatem w całym powiecie zbaraskim 30 rannych żołnierzy; w razie zaś, gdyby tych 30 żołnierzy umieszczono gdzieindziej, zobowiązuje się zbaraska gmina chrześciańska ofiarować z miejskiej kasy 100 zł. aust. wal. a zbaraski chirurg Schmid i dr. Bocheński przyrzekają bezpłatną pomoc lekarską. Państwo i gmina w Strusowie przyjmuje 5, wszystkie gminy powiatu Starosól, wszystkich należących do gminy; gminy: Sokolniki 1, Małków, należących do gminy, Wysocko wyżne, Komarniki, i Manasterzyska także wszystkich należących do gminy. Powiat buczacki 10, Stanisławowska gmina miejska 10, Kolomyjska gmina miejska 10, przełożony komuny kolomyjskiej i właściciel dóbr Kurzweil 2, gmina Kuty 6, gmina Śniatyn 6 żołnierzy, aptekarz w Kolomyi Maxymilian Nowicki lekarstwa dla 12 wojowników umieszczonych w Kolomyi; urzędnicy c. k. dyrekcyi policyi we Lwowie 80 zł. austr. wal., gmina w Kałuszu 6 żołnierzy a p. Dzikowski i Józef Reiss, chirurdzy w Kałuszu obowiązują się bezpłatnie leczyć tych 6 rannych. Gminy: Bolechów 12, Żydaczów 2 żołnierzy, chirurg With w Dolinie 1 oficera i bezpłatną pomoc lekarską dla słabych umieszczonych w Dolinie. Polański, przełożony gminy w Dolinie 1, mieszczanie w Dolinie: Maliniewicz 1, Misiewicz 1, Reyner 1, Werly 1, Maciewicz 1, Mazurkiewicz 1, zatem 7 żołnierzy należących do gminy. Niemieccy koloniści w Dolinie 1 żołnierza. Żydowska gmina w Dolinie 4 należących do gminy, równie jak gmina Bolechów 1, kolonia w Debolówce 2, i kolonia Engelsberg 2 należących do gminy. Gmina Grabów 1 żołnierza; także zobowiązali się przyjąć bezpłatnie do swoich gmin należących rannych żołnierzy, jako to: kolonia Hoffnungsau 1, gminy: Iłemina 2, Jakubów 2, Jaworów 1, Kalna 1, Kniażoluka 1, Lipowica 1, Łolin 2, Łopianka 2, kolonia Ludwikówka 1. gminy: Maxymówka 1, Mizuń 3, kolonia Nowy Mizuń 1, gmina Nadziejów 3, gminy Niagryn 1, Nowosielica 2, Nowoszyn 2, Pacyków 1, Rachinia 2, Raków 3, Seneczów 2, Sloboda 1, Strutyn niżny 2, Suchodól 1, Sołuków 2, kolonia Teresówka 1, gminy: Trościaniec 2, Turza 1, Turza wielka 2, Weldziż 2, i Wyżków 1.

(Pożary.) Dnia 12. b. m. o godzinie 5. zrana uderzył piorun na przedmieściu Sokala, zwanem Zabuże w stodołę tamtejszego mieszkańca Jana N., i powstał pożar, który pomimo ulewnego deszczu zniszczył 3 stodoły, dwie szopy i 125 kóp zboża. Tego samego dnia zabił także piorun dwie krowy w polu.

Drugi pożar był w nocy z 13. na 14. b. m. w Kabarowcach, w obwodzie złoczowskim, gdzie zgorzało jedynaście chałup włościańskich, znaczne zapasy zboża i kilka sztuk bydła. Przyczyny pożaru niedocieczono jeszcze.

(W Johannisbergu na Mazowszu) wychodzić ma z 1. października r. b. nowy tygodnik pod nazwą: „Der deutsche Wächter in Nord-Ost“ dla wyjaśnienia literatury sławiańskiej, panslawistycznej i w ogóle wszystkich usiłowań nieprzyjaźnych żywiołowi niemieckiemu. Wydano już pierwszy numer wzorowy.

Rozmaitości nr. 34.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.